

Handläggare: Barbro Kregert
Telefon: 08 508 33 004

Till Utbildningsnämnden
2009-09-17

Angående remissen om remiss av Lag om stöd och skydd för barn och unga (LBU) (SOU 2009:68) - betänkande av barnskyddsutredningen

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

Tomas Persson
Direktör

Håkan Edman
Grundskolechef

Sammanfattning

Barnskyddsutredningen har sett över bl.a. bestämmelserna till skydd för barn och unga i socialtjänstlagen och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Utredningen förslår att reglerna för den sociala barn- och ungdomsvården samlas i en ny särskild lag: Lagen om stöd och skydd för barn och unga (LBU). Utredningen föreslår en rad förändringar som ökar barn och ungdomars rättssäkerhet och som skärper kraven på bl.a. socialtjänstens arbete. Förslagen rör barn/ungas

rätt till information och yttranderätt, ökade dokumentationskrav, anmälnings-skyldigheten, utredningsskyldigheten, uppföljningsskyldigheten, ansvarig socialsekreterare, avtal med familjehem och ökade utbildningskrav på socialtjänstens personal. Förvaltningen tillstyrker dessa förslag. Utredningen lägger även förslag som ökar kraven på samverkan mellan bl.a. socialtjänst/landsting och socialtjänst/skola. Det gemensamma ansvarsområdet barn och unga som far illa bör kartläggas av landsting och kommun och leda till överenskommelser om samordnade insatser, ansvars- och kostnadsfördelning, uppföljning, utvärdering m.m. Förvaltningen tillstyrker utredningen även i denna del. Förslagen ligger i linje med det arbete som pågår i länet och inom staden inom ramen för "Barn och unga i behov av särskilt stöd" (BUS). Förvaltningen anser att utredningens skrivningar när det gäller denna samverkan kan utformas mer pregnant.

Bakgrund

Utbildningsnämnden har fått i uppdrag att till kommunstyrelsen lämna synpunkter på Barnskyddsutredningens betänkande; Lag om stöd och skydd för barn och unga. (SOU 2009:68)

Barnskyddsutredningen fick i uppdrag att se över bestämmelserna till skydd och stöd för barn och unga i socialtjänstlagen (2001:453, SoL) och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (dir., 2007:168). Bestämmelserna berör den sociala barn- och ungdomsvårdens övergripande mål och ansvar, reglerna om anmälnings-skyldighet, socialnämndens möjlighet att polisanmäla brott mot barn samt reglerna för utredning, öppna insatser och uppföljning av insatser. Även villkoren för familjehemmen samt frågan om kompetensen för arbetet inom barn- och ungdomsvården ingick i utredningens uppdrag. Utredningen fick också i uppdrag att ta ställning till om bestämmelserna till stöd och skydd för barn och unga ska sammanföras i en särskild lag för att anpassa lagstiftningen till den utveckling av barn- och ungdomsvården som har skett.

Placeringarna utanför hemmet av barn och unga har ökat påtagligt under 1990-talet. Den sociala barn- och ungdomsvården kritiseras för bl.a. brister i handläggning, ansvarstagande och skydd av barn, skillnader mellan kommuner, att den enskilde inte är tillräckligt delaktig, brister i kompetens, erfarenhet och kunskapsbas för arbetet samt att uppföljningen av verksamheten inte är tillfyllest. Utredningen anser att kritiken i stort är befogad

Utredningen har haft följande utgångspunkter:

- Föräldrar och familj utgör grunden för ett barns välfärd. Samtidigt behöver barns och ungas bästa och egna uppfattningar bli en starkare ledstjärna i lagstiftningen och vid tillämpningen av lagen.
- Samhällets gemensamma ansvar att för barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden måste framgå tydligt av lagstiftningen.
- Samhällets ansvar för skydd av barn och unga som far illa behöver uppmärksammas mer.
- Samhället har ett särskilt ansvar för barn och unga som omhändertagits för samhällsvård.
- Socialtjänsten måste bli bättre på att identifiera, förebygga och hantera risker och missförhållanden inom barn- och ungdomsvården.
- Kompetenskraven för att utföra uppgifter inom den sociala barn- och ungdomsvården måste tydliggöras och verksamheten ges bättre förutsättningar för kunskaps- och kompetensutveckling.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samarbete med gymnasieavdelningen.

Utredningens förslag och förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har valt att särskilt lyfta fram de delar av utredningens förslag som explicit berör förhållandet socialtjänst/skola och socialtjänst/skola/landsting.

Nedanstående förslag berör huvudsakligen socialtjänstens eget arbete

Utredningen föreslår bl.a. att:

- Reglerna för den sociala barn- och ungdomsvården samlas i en ny särskild lag.

- Den nya lagen ska heta Lag om stöd och skydd för barn och unga (LBU).
- De bestämmelser i socialtjänstlagen som rör barn och unga förs över till LBU.
- Samtliga bestämmelser i lagen om vård av unga (LVU) förs över till LBU.
- LBU ska omfatta barn och unga upp till 21 års ålder.
- Barnens bästa ska vara avgörande vid alla beslut enligt LBU.
- Barnet ska vid en åtgärd enligt LBU få relevant information och, om det inte är olämpligt, ges möjlighet att yttra sig.
- Socialtjänsten bör utarbeta en vägledning när det gäller krav på dokumentation av barns utsagor som underlag för bedömning av barnets bästa.
- Familjerådgivningens anmälningsskyldighet, mot bakgrund av den nya kunskap som finns, ska även omfatta barn som bevittnar våld mot närstående.
- Anmälan ska göras när den anmälningsskyldige misstänker att ett barn far illa.
- Samma formulering ska användas när det gäller uppmaningen till allmänheten att anmäla.
- Den som är anmälningsskyldig ska kunna påkalla ett möte med socialtjänsten i samband med anmälan, där även föräldrar och barn ska kunna medverka, i syfte att ta tillvara anmälarens engagemang och relation till barnet.
- Den som har gjort anmälan ska kunna få återkoppling om en utredning inleds eller inte.
- En omedelbar bedömning av skyddsbehovet ska göras så snart en anmälan kommer. Beslut om utredning ska göras inom 14 dagar.
- Samtal med barn får genomföras utan vårdnadshavarens samtycke och närvaro vid uppföljning efter avslutad utredning och placering.
- Socialnämnden ska bedriva uppsökande och förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa.

- Socialnämnden ska regelbundet följa genomförandet av insatsen kontaktperson, kontaktfamilj och särskilt kvalificerad kontaktperson.
- Socialnämnden ska vara skyldig att tillhandahålla utbildning till familjehemsföräldrar och jourhemsföräldrar.
- Ett avtal ska upprättas mellan socialnämnd och familjehem.
- Privata verksamheter ska vara tillståndspliktiga.
- Vid beslut om placering ska särskilt namngiven ansvarig socialsekreterare utses.
- Socialnämndens uppföljningsskyldighet ska förtydligas.
- Socionomexamen ska krävas för arbetsinsatser som innebär bedömning av om utredning ska inledas, utredning och bedömning av insatser eller andra åtgärder samt uppföljning av beslutade insatser.
- En specialistutbildning på avancerad nivå om minst ett år ska införas.

Förvaltningens synpunkter: Förvaltningen tillstyrker dessa förslag och bedömer att förslagen innebär en ökad rättssäkerhet och en bättre fungerande socialtjänst i de delar utredningen behandlar.

Nedanstående förslag berör socialtjänstens samverkan med bl.a. skola och landsting

Utredningen föreslår att:

- Det övergripande målet att barn och unga ska växa upp under trygga och goda förhållanden förs in i LBU och kompletteras så att det tydligt framgår att målet inte bara ska omfatta socialnämnden utan även andra myndigheter och samhällsorgan.
- Det gemensamma ansvarsområdet för barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa bör kartläggas av landsting och kommun och leda till överens-

kommelser om samordnade insatser, ansvars- och kostnadsfördelning, uppföljning och utvärdering m.m.

- Nuvarande bestämmelser om socialtjänstens ansvar för samhällsvården kompletteras så att det tydligt framgår att nämnden också ska verka för att barns behov av hälso- och sjukvårdsinsatser tillgodoses.
- Socialstyrelsen och Skolverket ska utarbeta en vägledning när det gäller samhällsvårdade barns hälsa och skolgång.

Utredningens motiv: Det gemensamma samhällsuppdraget för barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa kommer att kräva alltmer tvärprofessionella insatser. Ett tvärprofessionellt arbete går via en strukturerad samverkan som styrs, följs upp och samordnas av berörda ledningar. Det gemensamma ansvarsområdet bör kartläggas av landsting och kommun och leda till överenskommelser om samordnade insatser, ansvars- och kostnadsfördelning, uppföljning och utvärdering m.m. Tvärprofessionella insatser omfattar, förutom socialtjänstens insatser, bl.a. psykologisk, psykiatrisk, medicinsk och pedagogisk kompetens i utredningar och bedömningar

Socialnämnden har ett övergripande ansvar att se till att barnet får god vård. För barn som har behov av särskilda insatser, t.ex. särskilt stöd i skolan och behandling vid BUP är det nödvändigt att det finns en fungerande samverkan mellan socialtjänsten och andra kompetens- och ansvarsområden.

Förvaltningens synpunkter: Utredningens förslag angående samverkan mellan bl.a. socialtjänst, skola och landsting när det gäller barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa ligger i linje med det arbete som pågår inom länet och inom staden inom ramen för "Barn och ungdomar i behov av särskilt stöd" (BUS). Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag om bl.a. kartläggning, ansvars- och kostnadsfördelning, överenskommelser, samordnade insatser, uppföljning och utvärdering. Det gäller dels samverkan mellan kommun och landsting, dels samverkan mellan socialtjänst och skola. Förvaltningen anser att utredningens förslag i dessa delar bör vara mer pregnanta. Utredningens formulering att överenskommelser etc. "bör upprättas" kan ersättas av "ska upprättas".

Bilagor

1. Sammanfattning av betänkandet Lag om stöd och skydd för unga (SOU 2009:68)